

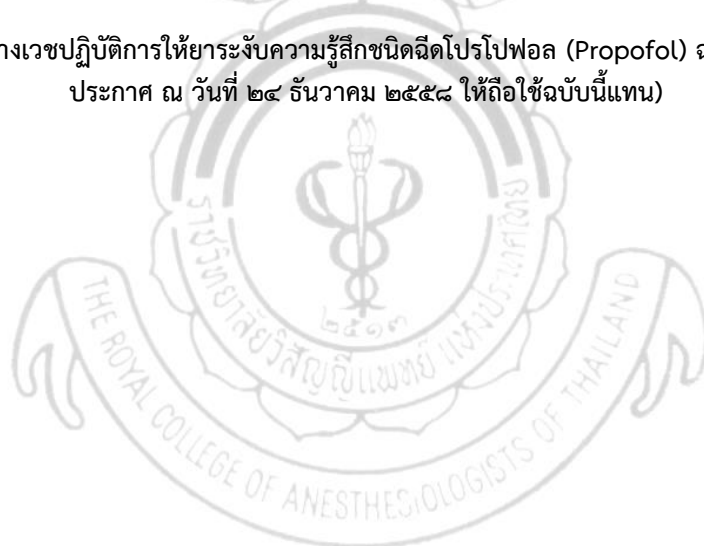

ประกาศราชวิทยาลัยวิสัญญีแพทย์แห่งประเทศไทย

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางเวชปฏิบัติการให้ยาระงับความรู้สึกชนิดฉีดโปรโปฟอล (Propofol) สำหรับการทำหัตถการ

(ยกเลิกแนวทางเวชปฏิบัติการให้ยาระงับความรู้สึกชนิดฉีดโปรโปฟอล (Propofol) ฉบับที่ ๓/๒๕๕๘
ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ ให้ถือใช้ฉบับนี้แทน)

แนวทางเวชปฏิบัติการให้ยาระงับความรู้สึกชนิดฉีดโพรโปโฟล (propofol)

ยาโพรโปโฟล (propofol) เป็นยาในกลุ่มระงับความรู้สึกที่ใช้ในการระงับความรู้สึกแบบทั่วไป (general anesthesia) มีการนำไปใช้ระงับประสาทตั้งแต่ระดับปานกลางไปจนถึงระดับลึก ซึ่งโดยส่วนใหญ่ผู้ป่วยที่ได้รับยามักจะหลับถึงระดับลึก และอาจถึงระดับการระงับความรู้สึกแบบทั่วไปได้ เมื่อร่วมกับที่ยานี้มีฤทธิ์กดการหายใจ ทำให้ความดันเลือดต่ำ และชีพจรช้าได้ จึงมีโอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อนทางระบบหายใจและไหลเวียนเลือดได้สูง และเป็นสาเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตได้ ผู้ให้ยาจึงต้องมีความรู้ความสามารถและความชำนาญในการใช้และเฝ้าระวัง พร้อมทั้งมีอุปกรณ์และยาสำหรับการกู้ชีพ หากเกิดภาวะแทรกซ้อนขึ้น

แนวทางเวชปฏิบัติการให้ยาระงับความรู้สึกชนิดฉีดโพรโปโฟล (propofol) นี้ คณะผู้จัดทำได้ดำเนินการภายใต้การกำกับของราชวิทยาลัยวิสัญญีแพทย์แห่งประเทศไทย โดยมีได้มีความมุ่งหมายที่จะให้เป็นมาตรฐานที่ต้องปฏิบัติตามให้ครบถ้วนทุกประการ แต่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมและตามบริบทของแต่ละสถานพยาบาล อีกทั้งไม่อาจรับรองผลการรักษาพยาบาลแม้จะได้ทำตามแนวทางเวชปฏิบัตินี้แล้วอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ แนวทางเวชปฏิบัตินี้อาจจะมีการปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม หากมีผลการศึกษายืนยันการรักษาที่แตกต่าง รวมถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ ต่อไปในอนาคต อนึ่ง คณะผู้จัดทำไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนในการจัดทำแนวทางเวชปฏิบัตินี้ ซึ่งรวมถึงการจัดหายาโพรโปโฟล (propofol) และอุปกรณ์ต่างๆ ตามที่ปรากฏในแนวทางเวชปฏิบัตินี้

นิยาม

1. ผู้ให้ยา หมายความว่า ผู้บริหารยาหรือควบคุมการบริหารยาโพรโปโฟล
2. ผู้ดูแลและเฝ้าระวัง หมายความว่า ผู้ดูแลและสังเกตอาการและอาการแสดงของผู้ป่วย
3. ผู้ป่วย หมายความว่า ผู้มารับการรักษา

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ให้ยาโพรโปโฟลสำหรับการทำหัตถการให้ปฏิบัติตามมาตรฐาน และให้สถานพยาบาลพัฒนาตามมาตรฐานอย่างถูกต้อง เพื่อลดความเสี่ยงหรืออันตราย และเพิ่มความปลอดภัยแก่ผู้ป่วย

ขอบเขต

1. สถานที่

1.1 เป็นสถานพยาบาลของรัฐ สถานพยาบาลในกำกับของรัฐ สถานพยาบาลของสภาวิชาชีพ หรือสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

1.2 เป็นสถานพยาบาลที่มีความพร้อมทั้งบุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือ และยาในการกู้ชีพขั้นสูง (advanced cardiac life support; ACLS)

2. บุคลากร

สถานพยาบาลตามข้อ 1. มีหน้าที่จัดหาคะลากรที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ให้ครบถ้วน

2.1 บุคลากรผู้ให้ยา เป็นบุคลากรในข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

1) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ที่ได้รับวุฒิบัตรหรือหนังสืออนุมัติสาขาวิสัญญีวิทยา ที่แพทยสภา
รับรอง

2) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นเรื่องการให้ยาสงบระงับ
ประสาท (sedation) เพื่อทำหัตถการ

3) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่มีทักษะในการให้ยาอย่างน้อย 3 ปี ก่อนประกาศนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้
ให้มีการขึ้นทะเบียนและปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ราชวิทยาลัยวิสัญญีแพทย์แห่งประเทศไทยกำหนด

4) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรการฝึกอบรมหลักสูตรวิสัญญีพยาบาล ซึ่งอนุมัติโดยราชวิทยาลัย
วิสัญญีแพทย์แห่งประเทศไทย จากกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานครหรือ สถาบันการศึกษาของรัฐ โดย
ปฏิบัติงานภายใต้การควบคุมของ บุคคลตามข้อ 2.1 1) ในสถานพยาบาลของรัฐ สถานพยาบาลในกำกับของ
รัฐ และสถานพยาบาลของสภาอากาศาตไทย

2.2 บุคลากรผู้ดูแลและเฝ้าระวัง เป็นบุคลากรในข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

1) บุคลากรตามข้อ 2.1

2) พยาบาลวิชาชีพที่ผ่านการอบรมการกู้ชีพพื้นฐาน (basic life support; BLS) มี
ความสามารถเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนของระบบหายใจและระบบไหลเวียนเลือด รวมทั้งสามารถดูแลทางเดิน
หายใจได้

แนวปฏิบัติ

1 อุปกรณ์และเครื่องมือ

สถานพยาบาลตามข้อ 1. มีหน้าที่จัดหาอุปกรณ์ทางการแพทย์และยา อย่างน้อยดังต่อไปนี้

- 1) จุดจ่ายออกซิเจนและอุปกรณ์การให้ออกซิเจน
- 2) อุปกรณ์การช่วยหายใจ เช่น self-inflating bag, mask, oropharyngeal airway,
nasopharyngeal airway, laryngoscope, endotracheal tube เป็นต้น
- 3) อุปกรณ์ที่ใช้ในการดูดเสมหะ
- 4) เครื่องเฝ้าระวัง ที่สามารถตรวจวัดได้อย่างต่อเนื่องและมีเสียงเตือนเมื่อเกิดความผิดปกติ ได้แก่
เครื่องวัดความดันเลือด เครื่องตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจ (electrocardiogram) และเครื่องวัด ความ
อิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด (pulse oximeter)
- 5) เครื่องกระตุกหัวใจด้วยไฟฟ้า (defibrillator) พร้อมให้เรียกใช้
- 6) ยาที่จำเป็นในการกู้ชีพ เช่น epinephrine, atropine, lidocaine, amiodarone เป็นต้น
- 7) สารน้ำพร้อมชุดให้สารน้ำเข้าหลอดเลือดดำ

2 ขั้นตอนการให้ยาและดูแลผู้ป่วย ประกอบด้วย

การประเมินและเตรียมผู้ป่วยก่อนให้ยา

- 1) ผู้ป่วยต้องได้รับการประเมินก่อนให้ยาตามวิธีการประเมินก่อนการให้ยาระงับความรู้สึก เช่น โรค
ประจำ ประวัติการแพ้ยา ไข้ ถั่วเหลือง และตรวจร่างกาย รวมทั้งการประเมินทางเดินหายใจ
- 2) ผู้ป่วยต้องได้รับการจำแนกตามเกณฑ์ของสมาคมวิสัญญีแพทย์อเมริกา (American Society of
Anesthesiologists Physical Status)
- 3) ในการทำหัตถการที่ไม่ฉุกเฉิน ผู้ป่วยต้องงดอาหารและน้ำก่อนการให้ยาตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้
 - น้ำหรือของเหลวไม่มีกาก (clear liquid) เป็นเวลาอย่างน้อย 2 ชั่วโมง
 - นมแม่ (breast milk) เป็นเวลาอย่างน้อย 4 ชั่วโมง

- นมอื่น ๆ ที่ไม่ใช่นมแม่ (non-human milk) เป็นเวลาอย่างน้อย 6 ชั่วโมง
 - อาหารอ่อน (light meal) ที่ไม่มีเนื้อและไขมันเป็นส่วนประกอบ เป็นเวลาอย่างน้อย 6 ชั่วโมง
 - ในรายที่ทานอาหารตามปกติ เป็นเวลาอย่างน้อย 8 ชั่วโมง
- 4) ผู้ป่วยต้องได้รับฟังคำอธิบายผลดีผลเสียของการให้ยาพร้อมทั้งลงนามรับทราบและยินยอม
 - 5) ผู้ป่วยต้องได้รับการเปิดหลอดเลือดดำเพื่อพร้อมให้ยา

การให้ยาและเฝ้าระวังผู้ป่วย

- 1) ผู้ให้ยาตามข้อ 2.1 ต้องไม่ใช่ผู้ทำหัตถการหรือช่วยทำหัตถการ
- 2) ผู้ป่วยต้องได้รับการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง โดยบุคลากรผู้หนึ่งผู้ใดตามข้อ 2. อย่างน้อย 1 คนต่อผู้ป่วย 1 ราย และเครื่องเฝ้าระวังตามข้อ 1-4) รวมทั้งมีการบันทึกรายละเอียดการให้ยา และสัญญาณชีพเป็นระยะ จนสิ้นสุดการให้ยาและทำหัตถการ
- 3) การเฝ้าระวังประกอบด้วย
 - สภาวะการหายใจและออกซิเจนในร่างกาย ได้แก่ สังเกตการขยายของทรวงอก อัตราการหายใจ ฟังเสียงหายใจ สีผิวหนัง ริมฝีปาก เล็บและเลือด รวมทั้งความอึดตัวของออกซิเจน ในเลือดอย่างต่อเนื่อง
 - สภาวะการไหลเวียนเลือด ได้แก่ สังเกตคลื่นไฟฟ้าหัวใจและชีพจรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งความดันเลือด
- 4) ผู้ป่วยต้องได้รับออกซิเจนผ่านทางอุปกรณ์ให้ออกซิเจนต่าง ๆ ตามความเหมาะสมตลอดการให้ยา ถ้าความอึดตัวของออกซิเจนในเลือดต่ำกว่าร้อยละ 94 และอาจต้องใช้อุปกรณ์ เปิดทางเดินหายใจร่วมด้วย
- 5) ผู้ป่วยต้องได้รับการดูแลและเฝ้าระวังตามข้อ 3) และบันทึกสัญญาณชีพต่อ หลังสิ้นสุดการให้ยาและการทำหัตถการในห้องพักฟื้น โดยบุคลากรตามข้อ 2.1 หรือ 2.2 หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม เป็นเวลาอย่างน้อย 1 ชั่วโมง รวมทั้งต้องผ่านตามเกณฑ์การพักฟื้นและจำหน่ายผู้ป่วย ก่อนจำหน่ายผู้ป่วยกลับหอผู้ป่วยหรือบ้าน
- 6) ผู้ป่วยที่ผ่านเกณฑ์การพักฟื้นและจำหน่ายผู้ป่วยแล้ว ต้องได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติตัวหลังได้รับยาและหลังผ่าตัด ก่อนจำหน่ายผู้ป่วยกลับหอผู้ป่วยหรือบ้าน

ประกาศนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

ลงชื่อ

(แพทย์หญิงประภา รัตนไชย)

ประธานราชวิทยาลัยวิสัญญีแพทย์แห่งประเทศไทย